

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0540310 Ranahult

EU:s medlemsländer bygger upp ett sk. "ekologiskt nätverk" av naturområden som kallas Natura 2000. Livsmiljöerna för vilda djur och växter krymper i snabb takt och många arter hotas av utrotning. Länderna i EU samarbetar därför för att försöka bevara det europeiska växt- och djurlivet. Arbetet grundas på två EU-direktiv, fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet.

Natura 2000-områden i Västra Götalands län

I Västra Götalands län finns 406 av regeringen beslutade Natura 2000-områden (t.o.m. år 2004) som sammanlagt har en yta av cirka 240 900 hektar. Avsikten med områdena är att bevara speciella, i EU direktiven bestämda naturtyper och arter. I länet förekommer 54 av dessa naturtyper och 95 djur- och växtarter. Arbetet med att utse områden har pågått sedan EU-inträdet 1995. Naturtyperna kan sammanfattas i följande kategorier och täcker cirka hälften av den totala ytan.

- Berg / hållmark, 3 800 ha
- Odlingsmark / hed, 3 506 ha
- Lövskog, 5 248 ha
- Barrskog, 8 475 ha
- Våtmark / hed, 14 218 ha
- Sötvatten, 21 567 ha
- Sötvatten, Vättern, 60 000 ha
- Hav / kust, 25 304 ha

Bevarandeplanen

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden, vad som kan skada eller påverka naturvärdena samt vad som krävs för att de ska finnas kvar. Planen ska också underlätta vid tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Bevarandeplaner utarbetas och fastställs av Länsstyrelsen som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Planen kan dock revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras; den sägs vara ett "*levande dokument*". Det är därför aldrig för sent att bidra med kunskap och synpunkter, kontakta gärna Länsstyrelsen. När bevarandeplanen ändras medför det att den måste fastställas på nytt. Markägare och andra berörda ges då nytt tillfälle att lämna synpunkter om ändringarna är av betydelse.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada Natura 2000-områdenas värden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det gäller även åtgärder utanför Natura 2000-området (regleras av miljöbalken). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i ett område bör man samråda med länsstyrelsen innan man påbörjar en åtgärd. Om det rör sig om en skogsbruksåtgärd ska istället samråd hållas med skogsvårdsstyrelsen innan en åtgärd påbörjas.

Mer information

Länsstyrelsen - www.o.lst.se - Telefon 031-60 50 00 vx. - E-post: natura2000@o.lst.se

Skogsvårdsstyrelsen - www.svo.se - Telefon 033-17 73 30 vx. - E-post: svs@svsvg.svo.se

Naturvårdsverket - www.naturvardsverket.se

Om lagstiftningen som Natura 2000 bygger på

Ett Natura 2000-områdes juridiska status bestäms av flera paragrafer i miljöbalken. Förutom bestämmelser om områdesskydd och tillståndsprövning enligt 7 kap. miljöbalken är Natura 2000-områden även riksintresseområden enligt 4 kap. 1 och 8 §§ i miljöbalken, vilket innebär att Natura 2000-bestämmelserna får en tydlig koppling till en rad andra lagar som rör markanvändning. Bestämmelser som rör miljökonsekvensbeskrivningar (MKB), tillsyn och ersättningsfrågor m.m. i Natura 2000-områden finns även i miljöbalkens kapitel 6:1 och 7, 11:9, 17:3, 19:2, 21:7, 29:4 och 31:4 och 5 kap. MB samt i förordningen om områdesskydd (1998:1252).

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Caroline Edelstam

BEVARANDEPLAN Diarienummer:
Fastställd 511-36436-2005
2005-08-15

Enligt sändlista

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0540310 Ranahult

Kommun: Vara Områdets totala areal: 5,1 ha
Områdestyp: pSCI Biogeografisk region: Boreal

Naturtyper och arter som måste bevaras i området:

- 6230 - Artrika stagg-gräsmarker nedanför trädgränsen*
- 6270 - Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen*
- 6410 - Fuktängar med blåttåtel eller starr
- 6510 - Slätterängar i låglandet
- 6530 - Lövängar*
- 9070 - Trädklädd betesmark

Bevarandeplanen behöver uppdateras!

Enligt nuvarande kunskap om området vet vi att

följande naturtyper inte finns eller inte har naturtypsstatus:

9070 - Trädklädd betesmark

Utvecklingsmark till ytterligare naturtyper kan finnas. Detta är viktigt att ta hänsyn till.

Bevarandesyfte

Syftet med att låta området ingå i det europeiska nätverket Natura 2000 är att bidra till att upprätthålla gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå för de naturtyper och arter (enligt art- och habitatdirektivet) som ingår i området. Med gynnsam bevarandestatus menas att de ska bevaras långsiktigt. Biogeografisk nivå är en redovisningsenhet inom EU som används i ett nationellt perspektiv. Naturtyperna är 6230 Artrika stagg-gräsmarker på silikatsubstrat, 6270 Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ, 6410 Fuktängar med blåttåtel eller starr, 6510 Slätterängar i låglandet och 6530 Lövängar av fennoskandisk typ. 6270 och 6530 är särskilt prioriterade naturtyper inom EU. Ranahult utgör en viktig del i det ekologiska nätverk av områden som Natura 2000 bygger på.

Det främsta syftet är att områdets ängar, hamlade träd och naturbetesmarker bevaras långsiktigt liksom de arter som är knutna till dessa miljöer.

Regeringen fattade beslut om att föreslå området till Natura 2000-nätverket i april 2004.

Beskrivning av området

Natura 2000-området omfattar en del av Ranahults gamla odlingslandskap i skogsområdet Edsmären, som ligger i södra delen av Vara kommun, på gränsen till Herrljunga. Området, som är svagt kuperat med gnejser och mindre förekomster av grönsten i berggrunden, omges av skog och myrmarker, delvis dikespåverkade. Det småskaliga odlingslandskapet utgörs av en

löväng med hamlade lindar, en öppen slåtteräng, små åkerlyckor som ligger i vall och betesmarker som delvis är röjda och öppna, delvis ädellövskogsklädda. Ek, lind och hassel dominerar men även ask, alm, björk, oxel, rönn, tall och en m.fl. förekommer.

Floran är artrik och varierad med flera olika vegetationstyper och växtmiljöer. Här finns hävdgynnade arter som blåsuga, bockrot, darrgräs, jungfrulin, hirsstarr, kattfot, klockpyrola, knägräs, ormrot, prästkrage, slåtterfibbla, slåttergubbe, späd ögontröst, stagg, svinrot, ängsskallra, ängsvädd och orkidéer som äkta nattviol och jungfru Marie nycklar. I skuggan av hasselbuskar och lind finns även lundväxter som vätteros och vårärt.

Även djurlivet är rikt med inslag av ovanliga arter. Häckande stenknäck och mindre hackspett har observerats och nötkråkan är talrik. Fjärilar flyger i mängd över ängarna. Arter som makaonfjäril har noterats.

I markerna finns rikligt med kulturspår som tättiliggande odlingsrösen, rester av fägator, stenmurar, odlingsterrasser och jordkällare samt en stensättningsliknande lämning.

Ranahult har mycket gamla anor, odlingshistorien går förmodligen tillbaka till medeltiden. Enligt den gamla ekonomiska kartan från slutet av 1880-talet (häradskartan) bestod markerna av lövklädda ängar och små åkrar. Edsmären, som var en vidsträckt allmänningskog, fungerade som utmark, där boskapen vallades på bete sommartid. I slutet av 1960-talet övergavs gården, markerna (som ägdes av Domänverket) lämnades att växa igen och åkrarna planterades senare med gran.

I mitten på 1980-talet uppmärksammades Ranahult och dess höga natur- och kulturvärden av lokala natur- och hembygdsvårdare. Genom ett beslut i Vara kommun den 24 november 1988 blev Ranahult landets första kommunala naturreservat. Området har sedan dess restaurerats och skötts genom omfattande insatser av Naturskyddsföreningen i Vara. Ängarna har röjts, lindarna hamlats samtidigt som bete med nötkreatur och årlig slåtter har återinförts. Røjningen i markerna fortsätter och trädskiktet glesas ut successivt vilket medför att den ljuskrävande floran gynnas, betesmarkerna fortsätter att utvecklas samtidigt som arealen värdefull naturbetesmark utökas. Granen har även tagits bort på åkrarna och en slåtterbod är under uppbyggnad.

Naturvårdsförvaltare är Vara kommun, miljö- och byggnadsnämnden, som verkar genom Vara naturskyddsförening.

Bevarandemål

Målet är att ängarna, lövtäktsträden och naturbetesmarkerna är välhävdade och skötta samt har ett artrikt och hävdgynnade växt- och djurliv.

Exempel på uppföljningsbara mål finns under respektive naturtyp. Vilka av dessa mål som kommer att användas i området bestäms då basinventeringen är genomförd. Efter denna inventering kommer också x, y och liknande mål ersättas med siffror och arter. Preliminära förslag anges inom parentes.

Markägarförhållanden

Området ägs av den svenska staten genom Sveaskog AB.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som skulle kunna påverka området negativt är:

- Ohävd och igenväxning med buskar och träd. Felaktig skötsel, utebliven och/eller otillräcklig hävd. Minskad eller upphörd slåtter respektive bete, vilket på sikt leder till igenväxning och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Gödsling och användning av bekämpningsmedel i eller i nära anslutning till betesmarkerna*.

- Tillskottsutfodring och vinterbete ger en indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran. Bete med för tunga djur kan även ge trampsador.
- Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectiner är negativt för den dynglevande faunan och floran i naturbetesmarken.
- Introduktion av främmande arter, t.ex. insådd av vallväxter.
- Upplag och deponier som inte är av tillfällig art*.
- Ändrad markanvändning i eller i nära anslutning till området, t.ex. skogsplantering*.
- Markexploatering t.ex. för anläggning av väg och uppförande av byggnad. Tåktverksamhet, grävning, schaktning och andra ingrepp som kan ge och markskador och även skada vegetationen*.

* regleras helt eller delvis i föreskrifterna inom naturreservatet

Bevarandeåtgärder

Skydd. Området är skyddat som kommunalt naturreservat. Den första skötselplanen togs fram 1988. Naturreservatet utökades 1998 samtidigt som en ny, uppdaterad skötselplan antogs. Skötselplanen följs upp och utvärderas regelbundet (vart 5:e - 10:e år). Ängsmarkerna och en del av betesmarken omfattas även av åtgärdsplaner med skötselvillkor och miljöersättning, enligt det svenska miljö- och landsbygdsprogrammet 2000 - 2006.

Skötsel. Ängsmarkerna hävas årligen med slätter. Unga lindar och askar nyhamlas medan hamling av äldre lövtåktsträd utförs med 3 – 6 års mellanrum. I odlingsrösen tuktas buskar av lind och ek. Betesmarkerna betas med nötkreatur. Sambete med andra djurslag skulle även kunna vara lämpligt. Fortsatt röjning och utglesning i trädsiktet. Hassel föryngras kontinuerligt genom röjning, enstaka äldre buskar kan sparas (grova stammar, död ved mm).

Se även under respektive naturtyp.

Inventering av fjärilar i ängarna samt insekter och andra småkryp bör utföras.

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Bevarandestatus

Bevarandestatus är god i ängsmarkerna, liksom i den östra, öppnare delen av betesmarkerna. Övriga delar håller successivt på att restaureras.

Uppföljning av naturtyper och arter

De i bevarandeplanen angivna målen ska följas upp.

Bevarandemålen följs upp med olika tidsintervall beroende på vilken naturtyp eller art som berörs. Naturtyper som inte kräver skötsel följs upp stickprovsvis med glesa tidsintervall liksom arter som till exempel förekommer på många lokaler eller som inte är hotade i så hög grad. Områden som vid basinventeringen inte konstateras ha gynnsam bevarandestatus följs upp regelbundet tills gynnsam bevarandestatus uppnåtts. Samtliga områden ska följas upp om de innehåller arter och naturtyper som är sällsynta, särskilt viktiga för biologisk mångfald eller kräver regelbunden skötsel.

Dokumentation

Jordbruksverket. Ängs- och betesmarksinventeringen 2002 - 2004. Objektrapporter (opubl.).

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1996: Ängs- och hagmarker i Vara kommun. 96/5

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1996: Ängs- och hagmarker, Sammanställning. Meddelande 16/90.

Skaraborgs läns Naturskyddsförening. Årgång 26. Skaraborgsnatur 1989 (s. 36 – 40).

Vara Kommun, Miljö- och hälsoskyddsnämnden. Beslut 1988.11.24. Bildande av Naturreseptatet Ranahult i Vara kommun. Skötselplan.

Vara Kommun, Miljö- och byggnadsnämnden. Sammanträdesprotokoll 1998-02-04. Utökning av naturreseptatet Ranahult i Vara kommun.

Naturtyper, djur- och växtarter som speciellt måste bevaras i området

6230 Artrika stagg-gräsmarker nedanför trädgränsen*

<i>Beskrivning:</i>	<p>Naturtypen utgörs generellt av artrika hävdpräglade gräsmarker med stagg på torra - friska silikatrika jordar. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet. Krontäckning av träd och buskar, som inte får vara av igenväxningskaraktär, är 0-30%. Hävdgynnade arter ska finnas.</p> <p>Naturtypen finns i den östra delen av betesmarken (söder om det f.d. bostället). Här finns karaktärsarter som blodrot, blåsuga, gökärt, jungfrulin, kattfot, knägräs, slåttergubbe, stagg och äkta nattviol. Marken uppvisar även drag av torra hedar med arter som ljung, blåbär- och lingonris, kruståtel, pillerstarr, vårbrodd, ärenpris och ängskovall. Trädskiktet är halvöppet - öppet och domineras av ek, men lind (hamlad), björk och tall förekommer även. Hassel och en omväxlar i buskskiktet. (Söderut växer hasseln tätare och marken blir frisk till fuktig = annan naturtyp.) Ekföryngringen är god med många små ekplantor som ratas av nötkreaturen och får röjas bort manuellt.</p> <p>Naturtypen är beroende av ljus och kontinuerlig hävd. Den är känslig för upphörd hävd och igenväxning (beskuggning och förnaansamling), gödsling (näringstillförsel) och ändrade hydrologiska förhållanden mm. Naturtypen är även känslig för kvävednedfall, surt nedfall och andra luftföroreningar.</p>
<i>Bevarandemål:</i>	<p>Areal</p> <ul style="list-style-type: none"> -Arealen artrika stagg-gräsmarker ska vara minst x (0,9) hektar. <p>Struktur och funktion</p> <ul style="list-style-type: none"> -Minst 95% av arealen ska vara väl avbetad varje år vid vegetationsperiodens slut (med väl avbetade menas som regel att ingen skadlig ansamling av förna sker). -Negativa indikatorarter förekommer med mindre än 5 % täckning eller frekvens (med negativa indikatorarter menas arter som hundkex, brännässla, åkertistel, krusskräppa, älgört, örnbräken). -Krontäckning av träd och buskar som vuxit upp i ett välhävdad landskap är mellan x och y (0 – 15)%. -Vedartad igenväxningsvegetation förekommer inte (det vill säga träd och buskar som kunnat etablera sig på grund av att hävden blivit för svag). -Naturtypen har en ostörd hydrologi. <p>Typiska arter</p> <ul style="list-style-type: none"> -Förekomsten av typiska kärlväxter bibehålls eller ökar. Minst x av de typiska kärlväxtarterna blåsuga, gökärt, jungfrulin, kattfot, knägräs, slåttergubbe, stagg, äkta nattviol och ängsvädd ska förekomma i minst y% av provytorna.
<i>Negativ påverkan:</i>	<p>Se vad som kan påverka negativt för området som helhet.</p>
<i>Bevarandeåtgärder:</i>	<p>Området betas årligen med nötkreatur. Sambete med andra djurslag, t.ex. får eller get, skulle även vara lämpligt för att bekämpa lövsly, ekkrott m.m. som annars måste röjas bort manuellt. Hasselbuskar föryngras genom röjning, lind och ask hamlas kontinuerligt .</p> <p>Se även bevarandeåtgärder för området som helhet.</p>
<i>Bevarandestatus:</i>	<p>God.</p>
<i>Uppföljning:</i>	<p>Se den allmänna beskrivningen. Uppföljningsmetoder kommer att beskrivas senare.</p>

6270 Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen*

Beskrivning: Naturtypen utgörs generellt av artrika och hävdpräglade, torra till friska gräsmarker, på silikatrika jordar. Lång hävdkontinuitet präglar naturtypen. Träd och buskar kan förekomma, dock får krontäckningen inte överstiga 25% . Naturtypen utvisar stor variation.

Naturtypen finns i öppnare delar av betesmarken (även norr om infartsvägen, utanför den nuvarande Natura 2000-avgränsningen). Vegetationen är artrik med hävdgynnade arter som vårbrodd, slåttergubbe, ormröt, liten blåklocka, prästkrage, jungfrulin, ängsvädd, nattviol och jungfru Marie nycklar. Träd- och buskskiktet är glest med ek, björk, hassel m.fl.

Naturtypen är beroende av ljus och kontinuerlig hävd. Den är känslig för upphörd hävd och igenväxning (beskuggning och förnaansamling), gödsling (näringstillförsel) och ändrade hydrologiska förhållanden mm. Naturtypen är även känslig för kvävenedfall, surt nedfall och andra luftföroreningar.

Bevarandemål: Areal
-Arealen artrika låglandsgräsmarker ska vara minst x (0, 25 + 0,45) hektar.

Struktur och funktion
-Minst 95% av arealen ska vara väl avbetad varje år vid vegetationsperiodens slut (med väl avbetade menas som regel att ingen skadlig ansamling av förna sker).
-Negativa indikatorarter förekommer med mindre än 5 % täckning eller frekvens (med negativa indikatorarter menas arter som hundkex, hundäxing, brännässla, åkertistel, krusskräppa, älgört, örnbräken).
-Krontäckning av träd och buskar som vuxit upp i ett välhävdad landskap ska vara mellan x och y (0 – 15) %.
-Vedartad igenväxningsvegetation förekommer inte (det vill säga träd och buskar som kunnat etablera sig på grund av att hävden blivit för svag).

Typiska arter
-Förekomsten av typiska kärlväxter bibehålls eller ökar. Minst x av de typiska kärlväxterarterna kattfot, slåttergubbe, brudbröd, prästkrage, nattviol, jungfrulin, backsippa, ängsskallra, ängsvädd och backtimjan ska förekomma i minst y% av provytorna.

Negativ påverkan: Se vad som kan påverka negativt för området som helhet.

Bevarandeåtgärder: Årligt bete med nötkreatur. Se även bevarandeåtgärder för området som helhet.

Bevarandestatus: God.

Uppföljning: Se den allmänna beskrivningen. Uppföljningsmetoder kommer att beskrivas senare.

6410 Fuktängar med blååtäl eller starr

Beskrivning: Naturtypen utgörs av hävdpräglade fuktängar med blååtäl eller starr nedanför trädgränsen. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet, men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0 - 30%. Hävdgynnade arter skall finnas.

En mindre fuktäng med bl.a. Jungfru Marie nycklar finns längst ner i södra delen av betesmarken. Träd och buskskiktet är halvöppet till halvslutet med bl.a. hassel, al, ask, lind, och ek. Ett sent betespåsläpp uppnås genom att ett tillfälligt elstängsel satts upp kring området och tas bort när orkidéerna blommat över.

Naturtypen är ljus- och hävdberoende. Den är känslig för upphörd hävd och igenväxning (beskuggning och förnaansamling), gödsling (näringstillförsel) och ändrade hydrologiska förhållanden mm. Naturtypen är även känslig för kvävenedfall, surt nedfall och andra luftföroreningar.

Bevarandemål: Areal
-Arealen fuktängar med blååtäl eller starr ska vara minst x (0,1) hektar.

-Minst 95% av arealen ska vara välhävdad varje år vid vegetationsperiodens slut (med välhävdad menas som regel att ingen skadlig ansamling av förna sker).
-Frekvensen av negativa indikatorarter är mindre än 5 % (med negativa indikatorarter menas arter som hundkex, brännässla, veketåg och älgört).
-Krontäckning av träd och buskar som vuxit upp i ett välhävdad landskap ska vara mellan x och y (0 – 20) %.
-Vedartad igenväxningsvegetation förekommer inte (det vill säga träd och buskar som kunnat etablera sig på grund av att hävden blivit för svag).
-Naturtypen har en ostörd hydrologi.

Typiska arter
-Förekomsten av typiska kärlväxter bibehålls eller ökar. Minst x av de typiska kärlväxtarterna hirsstarr och jungfru Marie nycklar ska förekomma i minst y% av provytorna.

Negativ påverkan: Se vad som kan påverka negativt för området som helhet.

Bevarandeåtgärder: Slåtter och efterbete alternativt ett sent betespåsläpp, är gynnsamt för orkidéerna. Ljusinsläppet bör öka bl.a. genom röjning och föryngring av hassel. Se även bevarandeåtgärder för området som helhet.

Bevarandestatus: God.

Uppföljning: Se den allmänna beskrivningen. Uppföljningsmetoder kommer att beskrivas senare.

6510 Slåtterängar i låglandet

Beskrivning: Naturtypen utgörs generellt av artrika torra till friska slåtterängar som inte gödslats och där traditionellt ängsbruk bedrivs. Naturtypen är i allmänhet helt öppen men enstaka träd och buskar kan förekomma upp till 25% krontäckning.

En slåtteräng finns norr om infartsvägen på övervägande frisk mark. Ängen har röjts och är öppen med ett par hamlade träd samt enstaka björk, hassel och vildapel. Vegetationen är artrik med hävdgynnade arter som darrgräs, hirsstarr, jungfrulin, jungfru Marie nycklar, knägräs, nattviol, ormrot, prästkrage, rödklint, ängsskallra, slåtterfibbla, slåttergubbe, stagg, svinrot, ängsfryle, ängsvädd och späd ögontröst. Den senare har såtts in med frö från Ödenäs, Alingsås. Även arter ur hedserien som ljung, blåbär- och lingonris, odon, liljekonvalj, skogskovall och vårbrodd förekommer i slåtterängen.

Förutsättningar för att naturtypen ska ha gynnsam bevarandestatus är att ängsmarken hävdas på traditionellt sätt med slåtter, höbärgning och efterbete. Eftersom kärlväxtfloran är hävdberoende är naturtypen känslig för upphörd hävd, felaktig hävd, ökad beskuggning (igenväxning) och tillförsel av näringsämnen (gödsling), insådd av för naturtypen främmande arter samt kvävenedfall, surt nedfall och andra luftföroreningar som på sikt kan ha negativ påverkan på naturtypen.

Bevarandemål: Areal
-Arealen slåtterängar i låglandet ska vara minst x (0,2) hektar.

Struktur och funktion

-Vid vegetationsperiodens slut ska minst 95 % av arealen vara välhävdad med slåtter och efterbete. Med "väl hävdad" menas som regel att ingen skadlig ansamling av förna sker.
-Negativa indikatorarter som hundäxing, hundkäv, brännässla och åkertistel förekommer med mindre än 5 % täckning eller frekvens.
-Krontäckning av träd och buskar som vuxit upp i ett välhävdad landskap ska vara mellan x och y (0 - 5)%. Vedartad igenväxningsvegetation förekommer ej (det vill säga träd och buskar som kunnat etablera sig på grund av att hävden blivit för svag).
-Antalet hamlade träd ska vara minst x (2) stycken.

Typiska arter

-Förekomsten av typiska kärlväxter ska bibehållas eller öka. Minst x av de typiska kärlväxtarterna jungfrulin, jungfru Marie nycklar, äkta nattviol, ormrot, prästkrage, ängsskallra, slåtterfibbla, slåttergubbe, stagg, svinrot, ängsvädd och späd ögontröst ska förekomma i minst y % av provytorna.
-Förekomsten av typiska fjärilsarter ska bibehållas eller öka. Minst x stycken av de typiska fjärilsarterna a, b, c etc. ska förekomma i minst y % av transekterna.

Negativ påverkan: Se vad som kan påverka negativt för området som helhet.

Bevarandeåtgärder: Slåtter, höbärgning, efterbete kompletterat med röjning och hamling. Se även bevarandeåtgärder för området som helhet.

Bevarandestatus: God.

Uppföljning: Se den allmänna beskrivningen. Uppföljningsmetoder kommer att beskrivas senare.

6530 Lövängar*

Beskrivning: Naturtypen utgörs generellt av vegetationsmosaik med hävdformade lövträd/buskar och ängsytor. Den har utvecklats genom lång kontinuitet av bl.a. slåtter, efterbete och lövtäkt. Arter som indikerar hävdkontinuitet skall finnas.

En löväng finns i det bergiga partiet med hamlade lindar söder om vägen. Ett femtiotal hamlade lindar (samt någon ask) och hassel präglar träd- och buskskikten. Floran är artrik med inslag av kalkgynnade arter. Här växer bockrot, darrgräs, jungfrulin, prästkrage, ormrot, rödklöver, slåtterfibbla, svinrot, ängshavre, ängsskallra och äkta nattviol m fl. I halvskuggan under lind och hassel växer även vårärt och vätteros. Flera av ängsväxterna (jungfrulin, ängsskallra, äkta nattviol, rödklöver och darrgräs) har även vandrat ut i den före detta åkern som numera slås (delvis) tillsammans med ängen.

Förutsättningar för att naturtypen ska ha gynnsam bevarandestatus är att lövängen hävdas på traditionellt sätt med fagning, slåtter, höbärgning, efterbete, hamling och röjning. Eftersom kärlväxtfloran är hävdberoende är naturtypen känslig för upphörd hävd, felaktig hävd, ökad beskuggning (igenväxning) och tillförsel av näringsämnen (gödsling), insådd av för naturtypen främmande arter samt kvävenedfall, surt nedfall och andra luftföroreningar som på sikt kan ha negativ påverkan på naturtypen.

Bevarandemål: Areal
-Arealen löväng ska vara minst x(0,4) hektar.

Struktur och funktion

-Minst 95 % av arealen ska vara väl hävdad varje år vid vegetationsperiodens slut (med "väl hävdad" menas som regel att hävden varit så god att ingen skadlig ansamling av förna skett). Lövförna ska inte ha en täckningsgrad på mer än 5 %.

-Negativa indikatorarter ska inte förekomma med mer än 5 % täckning eller frekvens (negativa indikatorarter är arter som hundkex, brännässla, åkertistel, krusskräppa, hundäxing).

-Krontäckning av träd och buskar som vuxit upp i välhävdade landskap ska vara mellan x och y%. Vedartad igenväxningsvegetation ska inte förekomma (det vill säga träd och buskar som kunnat etablera sig på grund av att hävden blivit för svag).

-Antalet hamlade (lövtuktade) träd ska vara minst x (<50) stycken.

-Antalet hålträd ska vara minst x(3) stycken.

Typiska arter

-Förekomsten av typiska kärlväxter ska bibehållas eller öka. Minst x av de typiska kärlväxtarterna darrgräs, jungfrulin, prästkrage, ormrot, slåtterfibbla, svinrot, ängsskallra och äkta nattviol ska förekomma i minst y % av provytorna.

-Förekomsten av typiska fjärilsarter ska bibehållas eller öka. Minst x stycken av de typiska fjärilsarterna a, b, c etc. ska förekomma i minst y % av transekterna.

Negativ påverkan: Se vad som kan påverka negativt för området som helhet.

Bevarandeåtgärder: Traditionell hävd med fagning, slåtter, höbärgning, efterbete, hamling och röjning. Se även bevarandeåtgärder för området som helhet.

Bevarandestatus: God.

Uppföljning: Se den allmänna beskrivningen. Uppföljningsmetoder kommer att beskrivas senare.

9070 Trädklädd betesmark

Beskrivning: Naturtypen finns inte i området (Äng och Bete 2004).

Bevarandemål: Naturtypen finns inte i området (Äng och Bete 2004).

Negativ påverkan: Naturtypen finns inte i området (Äng och Bete 2004).

Bevarandeåtgärder: Naturtypen finns inte i området (Äng och Bete 2004).

Bevarandestatus: Naturtypen finns inte i området (Äng och Bete 2004).

Uppföljning: Naturtypen finns inte i området (Äng och Bete 2004).
